Sygn. akt III CZ 41/16

POSTANOWIENIE

Dnia 8 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Iwona Koper (przewodniczący)
SSN Monika Koba (sprawozdawca)
SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa L. S.
przeciwko S. M.
o zapłatę,
na skutek wniosku pozwanego o przywrócenie terminu do sporządzenia uzasadnienia
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 8 listopada 2016 r.,
zażalenia pozwanego
na postanowienie Sądu Okręgowego w K.
z dnia 1 czerwca 2016 r., sygn. akt II Ca …./15,

1. oddala zażalenie,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego,

3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. na rzecz adwokata B. C. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił wniosek pozwanego S. M. o przywrócenie terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 24 lutego 2016 r. oraz odrzucił wniosek pozwanego o sporządzenie uzasadnienia tego wyroku, jako spóźniony, wobec jego złożenia po upływie ustawowego terminu. W motywach rozstrzygnięcia Sąd argumentował, że pozwany nie wykazał, aby nie dochował terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku bez swojej winy, a uchybiając tygodniowemu terminowi na dokonanie tej czynności wykazał się brakiem elementarnej staranności w dbałości o własne interesy.

Zażaleniem na powyższe postanowienie pozwany zaskarżył je w części tj. w zakresie odrzucenia jego wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 24 lutego 2016 r. i wniósł o uchylenie postanowienia w tej części i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania zażaleniowego. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie art. 328 § 1 k.p.c. a contrario oraz 387 § 1 k.p.c. Ponadto na podstawie art. 380 w związku z art. 398^{21} k.p.c. i art. 394^{1} § 3 k.p.c. wniósł o rozpoznanie wydanego na rozprawie w dniu 1 czerwca 2016 r. postanowienia Sądu Okręgowego w K., zawartego w punkcie pierwszym sentencji, o oddaleniu wniosku pozwanego o przywrócenie terminu do sporządzenia uzasadnienia wyroku, które nie podlegało zaskarżeniu w drodze zażalenia, jako postanowienia wydanego z naruszeniem art. 168 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie oraz na skutek błędnej oceny stanu faktycznego sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające wniosek strony o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie w rozumieniu art. 394^{1} § 2 k.p.c. Cechy takiej nie posiada natomiast postanowienie sądu drugiej instancji oddalające wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem. Jednak na wyraźny wniosek strony zgłoszony w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu wniosku, postanowienie sądu drugiej instancji odmawiające

przywrócenia terminu do dokonania czynności procesowej, może być skutecznie zakwestionowane na podstawie art. 380 w związku z art. 394^1 § 3 i 398^{21} k.p.c., jeżeli miało wpływ na rozstrzygnięcie zawarte w zaskarżonym postanowieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2013 r., III CZ 6/13, nie publ. i z dnia 6 czerwca 2013 r., II UZ 23/13, nie publ. oraz powołane w nich orzeczenia). Skarżący taki wniosek zgłosił, a oddalenie jego wniosku o przywrócenie terminu miało bezpośredni wpływ na rozstrzygnięcie w przedmiocie odrzucenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem.

Zgodnie z art. 168 § 1 k.p.c., strona może złożyć wniosek o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej, jeśli uchybiła mu bez swojej winy. Z utrwalonego stanowiska orzecznictwa i doktryny wynika, iż brak winy w uchybieniu terminu powinien być oceniany w świetle wszystkich okoliczności sprawy, w sposób uwzględniający obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od podmiotu należycie dbającego o swoje własne, życiowo ważne sprawy. Przeszkoda, uzasadniająca przyjęcie uprawdopodobnienia braku winy, zachodzi wówczas, gdy dokonanie czynności w ogóle (w sensie obiektywnym) było niemożliwe albo nie można było oczekiwać od strony, że w danych okolicznościach zachowa wyznaczony termin procesowy. Możliwość przywrócenia terminu wyłączają nawet takie zachowania, którym można przypisać charakter lekkiego niedbalstwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 1974 r., II CZ 149/74, OSPiKA 1975, z. 2, poz. 39).

W analizowanym przypadku pozwany wskazał, że na rozprawie w dniu 12 lutego 2016 r. został poinformowany, że wyrok zostanie wydany w terminie publikacyjnym 24 lutego 2016 r. Nie stawił się jednak na ogłoszenie wyroku, nie ustalał telefonicznie jego treści, ani nie złożył w terminie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Z argumentacji uzasadniającej wniosek o przywrócenie terminu wynika, iż u podstaw takiej postawy pozwanego legło przekonanie, że w świetle dowodów przeprowadzonych w postępowaniu apelacyjnym wyrok będzie dla niego korzystny. Ponadto w okresie biegnącego terminu do złożenia wniosku skarżący pracował, zajmując się rozwożeniem materiałów reklamowych po kilkunastu miejscowościach w Polsce. Z pierwszego wyjazdu wrócił do miejsca zamieszkania w O., w sobotę 27 lutego 2016 r., a w dniu 29 lutego 2016 r.

ponownie wyjeżdżał w trasę. W konsekwencji możliwość pojawienia się w Sądzie miał dopiero 7 marca 2016 r. i wówczas dowiedział się o niekorzystnym dla niego rozstrzygnięciu. Brak zasięgnięcia telefonicznej informacji o treści wyroku wyjaśniał także, zmęczeniem toczącym się postępowaniem i chęcią zapomnienia o nim.

Skarżący w treści zażalenia nie wskazuje, jakie jego zdaniem błędy popełnił Sąd Okręgowy w badaniu jego winy w uchybieniu terminu, a swoje stanowisko sprowadza do nieuargumentowanej tezy, że wniosek o przywrócenie terminu był uzasadniony. Nie sposób kwestionować stanowiska Sądu Okręgowego, iż pozwany wykazał ewidentny brak dbałości o swoje interesy, jakiej należało wymagać od osoby występującej bez profesjonalnego pełnomocnika, znajdującej się w identycznym położeniu i posiadającej porównywalny status społeczno-ekonomiczny. Strona dbająca o swoje ważne życiowe interesy w pierwszej kolejności zapoznaje się z treścią zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia, nawet, jeśli uczestnictwo w procesie sądowym było dla niej znaczną uciążliwością i pozostawała w subiektywnym przekonaniu, iż Sąd powinien podzielić jej stanowisko. Nie zaistniała żadna obiektywna przyczyna, która uniemożliwiałaby lub utrudniała pozwanemu dokonanie uchybionej czynności procesowej. W okresie biegu terminu skarżący mógł uzyskać telefonicznie informację o treści rozstrzygnięcia i skorzystać z możliwości złożenia wniosku w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, co byłoby równoznaczne z wniesieniem go do Sądu (art. 165 § 2 k.p.c.). Pozwany korzystał już z tej formy komunikowania się z Sądem, składając apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji w urzędzie pocztowym w Sopocie (k. 355) czy oświadczenie majątkowe w urzędzie pocztowym w Niepołomicach (k. 370), co zapewne było determinowane charakterem wykonywanej pracy i koniecznością przestrzegania terminów procesowych. Skarżący mógł również ustanowić pełnomocnikiem żonę czy matkę, z którymi wspólnie zamieszkuje (art. 87 § 1 k.p.c.) i za ich pośrednictwem dowiedzieć się o treści rozstrzygnięcia jak i złożyć stosowny wniosek.

Konkludując trzeba stwierdzić, że Sąd Okręgowy zasadnie oddalił wniosek pozwanego o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem. Konsekwencją oddalenia wniosku było natomiast odrzucenie wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem, jako złożonego

po upływie ustawowego terminu (art. 328 § 1 w związku z art. 387 § 1 i 391 § 1 k.p.c.). Z przytoczonych względów zażalenie podlegało oddaleniu na podstawie art. 398^{14} w związku z art. 394^{1} § 3 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1, 398^{21} i 394^{1} § 3 k.p.c. oraz § 2 pkt 6 w związku z § 10 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U z 2015 r., poz. 1800) oraz § 8 pkt 6, § 16 ust. 2 pkt 2, § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U z 2015 r., poz. 1801) w związku z § 22 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714).

jw